

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetése és hirdetések a
 számadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

AZ ÚJ OFFENZIVA EREDMÉNYEI.

Foch tábornagy őszre reméli a békét.

Budapest, augusztus 22. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A 21-én kiadott francia hivatalos jelentés a következőképp szól:

A Matz és Oise között az ellenség heves ellenállása dacára kénytelen volt csapataink nyomásának engedni, Lassigny elesett, tovább keletre elfoglaltuk Pleront és arcvonulatunkat az Oisetől keletre toltuk előre. Csapataink a nap folyamán kihasználta a balszárnyon elért sikert. Charlepont falu és erdeje birtokunkban van. Noyontól keletre előretörtünk az Oiseig. Tovább keletre átléptünk a Noyonból Cousti de Chateauban vivő uton. Elértük Chamelint, Fresmest és Berlancourtot és vonalainkat itt is előretoltuk St. Aubinig. Tegnap óta több falut szabadítottunk fel s több ponton 8 kilométert haladtunk előre.

Bernből jelentik: Londoni lapok Foch tábornok érdekes nyilatkozatát közlik, aki kijelentette, hogy a legnagyobb bizalommal tekint a katonai helyzet további kialakulása elé. Az offenziva amennyire technikailag elképzelhető és lehetséges volt, eddig szakadatlanul tovább haladt előre.

— Azt reméljük — mondotta Foch tábornok — hogy sikerülni fog olyan helyzetet teremteni, a melynek következtében ősszel döntő jelentőségű hadműveletek indulhatnak meg. Nem kicsinylem le a német hadsereg ellenállását, de a csüggedőket figyelmeztetem, hogy a szövetségeseknek hallatlanul nagy és hatásos erőforrásai vannak, amelyek még távolról sem merültek ki. Az ellenség kezdi belátni, hogy Amerika katonai segítségét kevésre becsülte, amikor abban bizakodott, hogy a tengeralattjárók megakadályozhatják annak teljes kifejlődését.

A magyar paraszt

Az idestova lezáródó gazdasági év hatalmas győzelmet hozott, meghozta a győzelmet abban a vértelen, de hatalmas küzdelemben, melyet a magyar paraszt vívott roppant erővel és szilaj elszánnással minden ellenséges elemmel. Roppant munkával birkózott meg s elvégzett mindent becsületesen, hőiesen. Ennek a népnek majdnem mindenike megérdemli az arany vitézségi érmet, a közlegények Mária Terézia-rendjét.

A tavasszal láttuk egyedül szántani az öreg magyart egy kis leány unokájával s izmai a pattanásig megfeszültek, mikor turta a földet, hogy kiereszkolja belőle azt, amire most a legnagyobb szükség van: az életet. Sohasem láttunk még szebben megműveit földeket, mint a tavasszal. Nem volt itt parlagon maradt föld sehol, mert ahol hiányzott a férfikéz, elvégezték a tömérdek munkát az asszonyok, a lányok és a gyermekek.

Ennek a nagy magyar nemzetnek egyetlen itthon maradt tagja sem rosszabb, mint azok a névtelen hősök, akik a csatamezőn a babért aratják — másnak. Mindig meg voltunk győződve

arról, hogy a harctéren nem barbár izom-munka folyik, hanem a hősi jellemek, az ész és a legmagasztosabb lelki kvalitások kerülnek bele a harc forgatagába s azok lesznek a győztesek, akiknél ezek a magasztos lelki tulajdonságok nagyobb mértékben vannak meg. Azért olyan dicső a magyar katona, mert ennek a szíve is acél, nemcsak az izma.

De mikor már zengett a dicséret a harctér hőseiről, ne feledkezzünk meg a hazai rög névtelen hőseiről sem. Mert ennek a munkának a dicsősége semmivel sem kisebb, mint a háború véres munkájának véres dicsősége.

És amikor ezeknek a véres éveknek történelmét meg fogják írni, a magyar katona dicsőségének megörökítése mellé oda fogják helyezni azt a dicsőséget is, melyet a magyar paraszt aratott az itthoni mezőkön.

Ez a nép turta fel az irigy rögöt véres verítéssel abban a tudatban, hogy munkájának a gyümölcse nem az övé. Tudta, látta már, hogy amiye terem, azt megmaximálják és elrekvirálják tőle.

Mikor ő ad el, akkor mindennek meg van a maximális ára, de mikor ő vásárol, őt megzsarolhatja mindenki,

mert vele szemben nincs semminek maximális ára.

Azt a tenger földet, amit olyan szép zöldelőnek láttunk a tavasszal s olyan dus termésben a nyáron, s amelyet olyan szépen leberetvált a paraszt éles kaszája — korgó gyomorral, fejadagokra szorítva művelte meg a magyar.

Megritkult sorokkal, gyenge női és gyermek kezek segítségével szorulva vívta ez a nép ezt a nagy küzdelmet s a győzelem az övé. Egy újabb évre megvan mentve újra Magyarország és hadseregünk léte újra biztosítva, mert ez a magyar paraszt ontja a gabonát a harcterek felé, ami az acélt adja a katonák izmaihoz.

És ne feledjük el, hogy a háború rémitő költségét is ez a nép fogja az országnak megkeresni. Ezek a kis, szürke emberek. Nem a milliárdos bankárok, nem a tőke, hanem a föld.

Le a kalappal a magyar paraszt előtt!

Moszkva el van zárva.

Moszkva, augusztus 22. Moszkva városa minden irányban el van vágva a vasuti forgalomtól, csak Tver és Tula felé járnak a vonatok.

Az élelmiszerek elosztása a kereskedők kezében.

Miniszteri kiküldött Nagyváradon.

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara tudvalevőleg akciót indított, hogy a közélémezési cikkek elosztása a hatósági kezelésből kivéssék s a legitim kereskedelemre bizassék. A kamara teljes ülése terjedelmes memorandumot fogadott el s azt *Malatinszky* Lajos főispán, közélémezési kormánybiztosnak küldöttség által nyújtotta át. A memorandum hivatkozik a miniszter azon rendeletére, amelyet dr *Moskovits* József közbenjárására adott ki a miniszter s amelyben elrendeli a miniszter, hogy a közélémezési cikk 50 százalékanak szétosztását a kiskereskedőkre kell bízni.

Az élelmiszereknek a kereskedők kezébe juttatása a város törvényhatósága közgyűlésén is szóba került már, de a törvényhatóság, tekintettel a kereskedők egy részénél már tapasztalt visszaélésekre, határozottan az élelmiszerek hatósági elosztása mellett nyilatkozott.

A kamara akciójára a közélémezési miniszter dr *Máthé* Dezső közélémezési miniszteri osztálytanácsost leküldte Nagyváradra, hogy ebben az ügyben tárgyaljon az érdekeltekkel s megállapodást létesítsen.

A miniszteri kiküldött felkereste dr *Moskovits* József kamarai elnököt, s *Csatáry* József és *Mihelly* Jenő kereskedőkkel együtt megjelentek *Lukács* Ödön városi főjegyzőnél, mint a városi közélémezés vezetőjénél s értekezletet tartottak a közélémezési cikkek elosztása tárgyában.

Dr *Máthé* Dezső miniszteri osztálytanácsos az értekezleten előterjesztette a miniszter újabb rendeletét, amely szerint az élelmiszerek 50 százalékat a kereskedőknek kell kiadni szétosztás végett.

A miniszteri rendelet alapján dr *Moskovits* József kamarai elnök a kereskedők érdekében emelt szót s kérte a miniszteri rendelet érvényre emelését és végrehajtását.

Mihelly Jenő a kiskereskedők szomorú helyzetét ecsetelte, akiknek nincs megélhetésük, mert nincs anyaguk s ma már majdnem teljesen üres a boltjuk.

Csatáry József hasonló értelemben szólalt fel.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a következő élelmiszerek a város kezelésében hagyandók: liszt, burgonya, zsir és hus.

Ellenben a *cukor* és a többi élelmiszerek a kiskereskedőknek adatnának át szétosztás végett, oly feltétellel, hogy a cukornál a város 20 százalékat, a többinél 15 százalékat tarthat meg.

Lukács Ödön főjegyző kijelentette, hogy nincs felhatalmazása a kérdés illetően rendezésére, ennél fogva csak az esetben mehet bele az élelmiszerek ilyen felosztásába, ha a közélémezési miniszter őt erre egyenesen utasítja, amely esetben a város közönségének ellátásaért a felelősséget nem vállalhatja.

Dr *Máthé* Dezső miniszteri kiküldött hasonló értelemben tett javaslatot; a kérdés-

ben a miniszter fog dönteni. A kiskereskedők tartanak értekezletet s adjanak garanciát a kereskedelmi kamara utján Nagyvárad városának, hogy visszaélések nem lesznek.

Az értekezlet után a miniszteri kiküldött felkereste Biharvármegye alispánját és a vármegyei közélémezés vezetőjét: *Elek* Móricot és hasonló értelemben megegyeztek a vármegyével is.

Ennek az egész közönséget legközvetlenebbül érdeklő kérdésnek ezzel az értekezlettel még nem szabad végleg elintéztve lenni. Van elég tapasztalat, amelyek alapján követelni kell az élelmiszerek további hatósági szétosztását s ennek egyedüli helyes voltáról meg kell győzni a minisztert is.

A törvényhatóságnak kell felemelni szavát, ha kell, rendkívüli közgyűlésben, nehogy elkéssünk s kérni kell a minisztert, hogy a már helyesnek és jónak bizonyult rendszert továbbra is hagyja meg, éppen a közönség érdekeinek védelméből.

Ma alakul meg az árvizsgálóbizottság.

Elnöke: *Lukács* Ödön. — A bizottság hatásköre.

Zavarban vannak a nagykereskedők, különösen, akiknek nagy raktárak van árukból. Ezeknek az áruknak kilenctizedrészét olyan helyről vették, ahol nem adtak számlát. — Most a nagykereskedő szintén megtagadja a számlát a kiskereskedőtől, mert fél az árvizsgálóbizottságtól s ha a kiskereskedő mégis követeli a számlát, röviden ez a válasza:

— Nem adok árut, mehet.

Teheti, nagy választékról most nincs szó. Milyen helyzetbe kerül a kereskedő? Az a kérdés, vétség-e az, ha ilyen úton vesz árut? — Igaz, hogy joga van feljelenteni a nagykereskedőt, a miniszteri rendelet értelmében ezt teheti.

A nagykereskedő tehát bünbe kerül, mikor védekezik az árvizsgáló bizottság működése ellen s nem ad számlát a horribilisen magas áru portékákról. Hogy tudja tehát ellenőrizni a kereskedőt a közönség, ha nem tud felmutatni semmi irást? Ennek következménye, hogy egy kirakatban 340 korona egy sétatbot és 240 korona egy esernyő. Lehetetlen, hogy a kereskedő ezeket legális úton szerezte volna be s ilyen áruk lehetne.

Van egy *Rákóczi* uti kereskedő, akinél 35 korona lógott egy gyapjukalapon. A vevők érdeklődni kezdtek az olcsó kalap után, mire a cédula letűnt a kalapról s ma is árjelzés nélkül busul a kirakatban. Az ember paff lesz, ha azt látja, mert vagy megáll az ár, vagy nem. Ha nem, lássuk az új árat, mert ezt félrevezetésnek minősíthetjük. Két divatárucégnél egy és ugyanaz a szövet nem

egyenlő árat mutat méterenkint, koronákkal drágább a Szent László téren a szövet, mint a Bémer-téren.

Az a baj, hogy a kereskedelmi haszon-százalékot nem állapította meg a miniszter. Közsükségleti cikkeknel elég volna a 25 százalék, mert a portékát amugy is drágán veszi a kereskedő. Még ezt a hasznot is be-kalkulálni művészet s a hatóság nagyobb nem engedélyezhet.

Épen ideje tehát, hogy az árvizsgálóbizottság megkezdje működését. Ma alakul meg e jelentőségében félreismerhetetlen szerve az áruuzsora megfékezésének, eddig is azért késett az alakulás, mert az ügyrend nem volt készen. A napokban közölte a hivatalos lap az ügyrendet, amely széles hatáskört biztosít az árvizsgálóbizottságnak, komoly munkát vár a bizottság tagjaitól, a kik a hozzájuk fűzött várakozásnak bizonyára meg fognak felelni, akik a nagy idők követelményeit értékelni tudják s lelkesedéssel töltik be feladatukat.

Az árvizsgáló-bizottság feladata sokoldalú: az összes árak ellenőrzése s mindazon panaszokra, amelyeket a közigazgatási hatóságoknál tettek a felek, véleményt ad; üzleteket, üzleti könyveket, raktárakat megvizsgál (ez a legkiadósabb jog lesz), új üzletek engedélyezésénél véleményt ad s ezzel természetesen védi a fogyasztókat azzal, hogy hivatlan kereskedőket a termelők és fogyasztók közé betolakodni nem enged s védi a legitim kereskedelem érdekeit is. A bizottság teljes ülést tart akkor, mikor alapvető kérdések eldöntéséről van szó s nagyfontosságú irányelvek meghatározása szükséges, ez a bizottság albizottságot küld ki, amely egyes konkrét ügyeket intéz el s az üléseken a panaszos is megjelenhetik vagy képviselőjét elküldheti.

A bizottság előadója minden egyes ügyet előkészít. A tárgyalás szóbeli, de nem nyilvános. A bizottsági tagok megjelenése kötelező, a bizottsági tagság nem jár fizetéssel. A bizottság hatáskörébe tartozik a vendéglők ellenőrzése s az árakat szabályozó miniszteri rendeletek végrehajtásának szigorú megfigyelése.

E célra természetesen *hivatalt kell szervezni*, a berendezés és személyzettel való ellátás a város kötelessége.

A bizottság elnöke a miniszter *Lukács* Ödön polgármesterhelyettes nevezte ki, helyettesévé az eddigi közlések szerint *Nagy* Elemér nyugalmazott fősolgabíró. — Miután azonban ilyen nevű nyugalmazott fősolgabíró nincsen, ez a személyi rész is tisztázandó.

A bizottság tagjai: *Medvigy* Gábor dr Papp Imre főtitkár, *Kocsán* János táblabíró, *Leitner* Márton kereskedő, *Moskovits* Miklós dr gyáros, *Schenker* Endre nagybirtokos, *Tátray* Sándor gyáros, *Czeglédy* Jeremiás ipartestületi elnök, *Markovits* Hermann kereskedő, *Siket* Traján p. és t. főigazgató, *Materny* Imre lelkész, *Kelen* Béla bankigazgató, *Pelle* János iparos, *Zboray* Gyula kereskedő, *Biró* Márk tanár, *Schercz* Károly, *Katz* Béla dr ügyvéd, jegyzője *Szentlélek* Mészáros Kálmán.

A bizottság ma alakul meg a városháza tanácsstermében.

Az antant nagy offenzívája.

Berlin, aug. 22. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyhódizsallás jelent:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadserege.

A Kemmel területen a Locker-aranoeteri országút mindkét oldalán ellenséges részlet támadásokat visszavertünk. Az angolok az Arrastól délre tegnap újból nagy támadásokat intéztek ellenünk. Morenne-Villes és az Ancre között. — Bapaume irányában angol hadtesteket és ujselandiakat vetett az ellenség mély tagozásban harcba, angol lovas hadtest állott készenlétben az arcvonal mögött. Az ellenséges gyalogság igen erős tüzéségi tűz és néhány száz páncélkocsi által támogatva, támadásban tört előre körülbelül 20 kilométernyi arcvonalon. Első rohama harci állásaink előtt roppant össze. Az ellenségnek tervszerűen átengedett területsáv egyes részeit helyi ellentámadással ismét visszavettük. Az ellenség napközben folytatta heves támadásait. A harc sulypontja, a támadási terület szárnyain volt. A támadások az ellenség sulyos veszteségeivel teljesen megheiusultak. Az ellenségnek abbeli kísérle-

tét, hogy Hammelnél az Ancre patakot át-
lépje, megheiusítottuk. Nagyszámu szétlőtt
páncélkocsi fekszik arcvonalaink előtt.

A Somme és az Oise között a nap cse-
desen telt el. Noyontól délre, a Somme és
az Oise között az ellenségtől harc nélkül
némileg eltávolodtunk. Az ellenség tüzésége
az egész nap folyamán még a régi vonalain
kat lőtte. Félénken tapogatódtak előre este-
felé az ellenség felderítő osztagai a Divette
völgye felé.

A charlepointi erdőben küzdő csapatain
kat az Oise mögé vontuk vissza, anélkül,
hogy azt az ellenség észrevette volna. Ennek
következtében az ellenség támadásai, melyek
ezen a helyen tegnap reggel igen erős
tüzéségi tűzzel készített elő, nem jutottak
érvényre.

Az ellenség napközben Blerancourt és
az Aisne között folytatta támadásait. Csak
Blerancourt mellett tudott területet nyerni.

Az arcvonal többi részei ellen irányított
és estefelé különösen nagy erővel a Morsan-
szakadék ellen vezetett rohama az ellenség
sulyos vesztesége mellett omlott össze.

Ludendorff, első főszállásmester.

Repülők támadása Valona ellen.

Budapest, augusztus 22. A Monte Cimonen visszavertünk egy olasz
előretörést,

Albániában egy osztrák-magyar szárazföldi repülőkből, valamint cs. és
kir. tengeri repülőkből összeállított repülőraj megtámadta a valonai ellenséges
repülőtelepet. Számos tüzvészt figyeltünk meg. Repülőink teljes számban tér-
tek vissza.

A vezérkar főnöke.

Német herceg Finnország trónján.

Budapest, augusztus 22. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Finn-
országból négy tagból álló küldöttség utazik Németországba a finn nép képví-
seletében, hogy Finnország trónját fel ajánlja egy német főhercegnek, hír szerint
Adolf Frigyes mecklenburgi hercegnek.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, aug. 22. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti
22-én este:

Beulleulnál és a Lystól délre részlettámadások. Az ancre és Somme kö-
zött az angol támadások ellentámadásainkban megheiusultak. Az Aisne és Oise
között új vonalaink előtt francia támadások.

Német és osztrák-magyar tengeralattjárók együttes munkája.

Berlin, augusztus 22. A Wolff-ügynökség jelenti: A Földközi tenge-
ren német és osztrák-magyar tengeralattjárók ujabban összesen 15000
brutto tonna ellenséges hajóteret sülyesztettek el.

A franciák német várakat akarnak megszállani.

Genf, augusztus 22. A Genevois, amelyről köztudomásu, hogy közel
áll Clémenceauhoz és a németeknek esküdt ellensége, feltűnést keltő politikai
leleplezést közöl. Megírja, hogy egy magas állásu és kiváló nevű politikus két
évvel ezelőtt kijelentette, hogy Franciaország egyik legfőbb békefeltétele, amely-
lyel biztosítva akarja látni a kötendő békeszerződés tartósságát, az volt eleve,
hogy az entente csapatai szállják meg a Rajna mentén a német megerősített
városokat a hollandi határtól a svájci határig. Ez az eszme még ma sincs el-
ejtve — írja a Genevois — és a városok, melyek elsősorban jönnének a meg-
szállásnál tekintetbe: Mainz, Koblenz és Köln.

Az antant csütörtöki hadi- tanácskozása foglalkozik a háboru befejezésével is.

Budapest, augusztus 22. (Saját
tudósítónktól.) Lugaából jelentik: Olasz
lapok a csütörtöki Versaillesben
összeülő haditanácsról azt írják,
hogy azon Lloyd George és Orlandó
is meg fognak jelenni. Wilson, aki-
nek eleinte személyes megjelenésére
is számítottak, külön nyilatkozatot
fog küldeni, melyben megemlékezik
a hadicélokról és az antant közös
katonai szervezetéről. A haditanács-
kozáson Clemenceau fog elnökölni
és a háborunak bizonyos időn belül
való befejezéséről is tanácskozni
fognak.

Finn vörösgárdisták az angol hadseregben.

Budapest, aug. 22. (Saját tudósítónktól.)
A Svenska Dagbladet helsingforsi tudósítója
jelenti, hogy a pétervári vörösgárda volt fő-
nöke 10.000 finn vörösgárdistát toborzott,
melyeket a Murman vidékre küldeni és az
angol hadsereg kötelékébe beléptetni szán-
dézkozik.

Landsdowne interpellációja.

Budapest, aug. 22. (Saját tudósítónktól.)
Hágából jelentik: A Daily News közli, hogy
lord Lansdowne a jövő héten az alsó házban
meg fogja interpellálni a kormányt a béke
lehetősége, a népek szövetsége és a szemle-
ges államok békeközvetítése felől.

Még két-három évi háboru.

Budapest, aug. 22. (Saját tudósítónk-
tól.) Kellermann Bernhard, a híres német re-
gényíró, ez idő szerint Kopenhágában időzik.
A National Tidende munkatársa beszélge-
tést folytatott vele, amelynek során az író
igy nyilatkozott:

— Az én nézetem szerint a háboru csak
két három év múlva ér véget, amikor Ame-
rika már mind az öt millió katonáját ösz-
szegyűjtötte és Európába küldte. A háborut
azonban sem Amerika hadserege, sem pedig
más hadsereg nem fogja eldönteni, hanem a
józan ész fog győzni. Ha ugyanis Amerika
egész hadseregével átjön Európába és részt
vesz a nagy embermészárlásban, ő is, mint
a többiek, meg fogja érteni, hogy ez a bor-
zasztó mészárlás az örökkévalóságig tarthat
és hogy végül mégis mindent a józan ész
követelményei szerint kell elintézni.

Wilsonról kijelentette Kellermann, hogy
nagyon tiszteli őt és meg van győződve ar-
ról, hogy az elnök becsületesen gondolkod-
dott, mikor beleavatkozott a háboruba: a
dolgot azonban nem látta helyesen.

A talaj akadályozza az offenziva haladását.

Rotterdam, augusztus 22. A Reuter-
ügynökség jelenti az új francia offenzíváról:
Mangin tábornok hadserege elfoglalta Cuist
és Vezaponint. A mai előhaladás legnagyobb
mélysége három mérföld. A talaj akadályozza
az előnyomulást. A százhatalmas ma-
gaslatnál a németek rendkívül elkeseredett
ellenállást fejtenek ki. A franciák a tartiersi
fensíktól keletre állanak és Comelin irányá-
ban nyomulnak előre.

Kötő-szövőgyár Nagyváradon.

Ha lesz helyiség, még a háboru alatt
üzembe helyezik.

Nagyvárad városa már évtizedek óta oda törekszik, hogy különböző kedvezményekkel új gyári és más ipari vállalatoknak itteni létesítését elősegítse. A várost ezen törekvésben a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara minden adott esetben támogatta.

Sajnos, azonban Nagyvárad városa ez irányú buzgalma nem igen volt eredményes, mert gyáripárunk ezen a réven alig gyarapodott. Több ízben voltak tárgyalások gyáripari vállalatok létesítésére, de azok vagy már a tárgyalások kezdetén befagytak, vagy amikor már kedvező mederbe tereltettek a dolgok, rajtuk kívül álló okokból holtpontra jutott az ügy s csakhamar egészen feledésbe is ment az egész.

Igy voltunk annak idején a selyemgyárral. Legutóbb pedig a gyulai kötő szövőgyár érdekeltségével folytatott tárgyalásokat a város, egy Nagyváradon felállítandó nagy-szabású kötő-szövőgyár ügyében. A tárgyalások már annyira előhaladtak, hogy a szerződési feltételekben is megállapodtak. Közbejött azonban a háborút megelőző három sóvány esztendő: a gazdasági krízis, majd kitört a világháboru, amelyek halomra döntöttek minden tervet, minden számítást. Ennek áldozatul esett a létesítendő kötő szövőgyár ügye is.

A háboru negyedik esztendejében alakult meg a Magyar német érdekeltek szövetsége, amely célul tűzte ki a közgazdasági élet fellendítését.

A szövetség megkeresésére a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara értesítette a szövetséget, hogy Nagyvárad igen hálás talaj volna különböző gyártelepek létesítésére, mert az előfeltételek bőven meg vannak s Nagyvárad városa messzemenő kedvezményekkel kész támogatni minden itt szükséges cikket előállító és előfeltételekkel bíró gyári vállalkozást.

A kamara ezen értesítésének folyamánya az a levél, melyet tegnap intézett a Magyar-német érdekeltek szövetsége Nagyvárad város polgármesteréhez.

A szövetség levélben hivatkozik a kamara értesítésére, hogy egy Nagyváradon létesítendő kötő szövőgyár számíthat a város támogatására. A levél szerint egy gyáros rokonszenvvel viseltetik a nagyvárad gyáralapítás eszméje iránt s ezért kéri a szövetség a gyulai kötő-szövőgyárral annak idején létrejött szerződés másolatát.

Ha ezt nem küldhetné meg a polgármester, közölje legalább elvi fővonásokban azokat a kedvezményeket, amelyeket a város a létesítendő gyárnak biztosít s a melyek a tárgyalások kiindulási pontjai lennének.

Mivel most gyártelepet építeni lehetetlen, azért egyelőre szükséges volna egy legalább 1000 négyszög méter területű muukahelyiség és raktár, hogy a gépeket felállíthassák s az anyagok elhelyezhető

legyenek és az üzemet mielőbb megkezdhesék. Van e a városnak ilyen helyisége, vagy hol lehetne ilyen bérhelyiséget erre a célra találni.

A gyár létesítése nagy fontossággal bír a munkás viszonyok tekintetében is, mert bizonyára sok helybeli férfi és nő, különösen ez utóbbi talán becsületes megélhetést, eltekintve a gyár létesítéséből a városra háramló más jelentőségteljes előnyöktől is.

Szabályozzák a vendéglői árakat.

Budapest székesfőváros területén, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban, valamint a 10.000-nél több lakossal bíró községekben a jelen rendelet életbeléptétől kezdve a vendéglősipar csak a jelen rendeletben megállapított szabályoknak megfelelően üzhető.

A jelen rendelet szempontjából a vendéglőkkel azonos elbírálás alá esnek az éttermek, szállodák, kifőzők, penziók és minden más nyilvános jellegű étkezési helyiség.

A fentebb megjelölt nyilvános étkezőhelyiségek az általuk kiszolgáltató ételekért és italokért felszámítható legmagasabb árak szempontjából üzemműköltések mértéke szerint osztályokba sorozhatók.

Az érdekeltek kötelesek a jelen rendelet életbeléptétől számított 3 napon belül s ezután újból minden hónap 1. és 3. napja között a székesfővárosban az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságnak, más városokban pedig az illetékes helyi Árvizsgáló Bizottságnak ételár-szabásukat és terítékár-szabásukat jóváhagyásra bemutatni.

Ha az illetékes árvizsgáló bizottság működését még nem kezdette meg, az ételár-szabást és terítékár-szabást az elsőfoku iparhatóságához kell beküldeni jóváhagyás végett.

Az árak megállapítása tekintetében a helyi árvizsgálóbizottságokat és az elsőfoku iparhatóságokat a megfelelő irányítással az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság látja el.

A jelen rendelet alá eső minden nyilvános étkező helyiség déli 12 órától délután 3 óráig, este pedig 7 órától 10 óráig a nyári időszámítás tartama alatt 7 órától 11 óráig köteles terítéket kiszolgáltatni. A Országos Központi Árvizsgáló Bizottság meghatározhatja azokat a nyilvános jellegű étkező helyiségeket, amelyek terítékeiket kétféle összeállításban kötelesek rendelkezésre tartani s ezek közül a kívánt terítéket a vendég választása szerint kiszolgáltatni.

A teríték összeállításának közelebbi részleteit a terület szerint Árvizsgáló Bizottság határozza meg.

A teríték keretében kiszolgáltató egyes ételadagok legkisebb mértéke a következő: leves 2 deciliter, húsétel 10 dekagramm, főzelékköret 2 deciliter, egyéb köret 15 dekagramm, főtt tészta 15 dekagramm, sült tészta vagy felfújt 12 dekagramm. A kiszolgáltató egyéb ételadagok legkisebb mértékét az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság állapítja meg.

A jelen rendelet hatálya alá eső minden étkező helyiségben az étlapot olyképpen kell kifüggeszteni, hogy az már az utcáról is könnyen elolvasható legyen.

Minden étkező helyiségekben feltűnő helyen ki kell függeszteni a jelen rendeletnek a hatóság által jóváhagyott árjegyzéknek egy példányát. — Ezen az árjegyzéken az egyes ételadagok súlyát is fel kell tüntetni.

Aki a jelen rendeletnek, vagy az Árvizsgáló Bizottságnak a jelen rendelet alapján tett valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, az a 3372—1918. M. E. számú

rendelet 3. § ának büntető rendelkezései alá esik.

Ételek és italok kiszolgáltatása körében elkövetett súlyosabb vagy ismételt szabálytalanság esetében ha a kihágást elkövetése jogerős ítélettel megállapított Budapest székesfőváros területére nézve az országos Központi Árvizsgáló Bizottság, más városokra vagy községek területére nézve pedig az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság jóváhagyásával a helyi árvizsgáló bizottság, vagy ha ez működését még nem kezdte meg az elsőfoku iparhatóság, az iparüzési jogosultság gyakorlását felfüggeszti, vagy az iparüzési jogosultságát meg is vonhatja.

Az iparüzési jogosultság gyakorlásának felfüggesztése vagy a jogosultság megvonása tárgyában hozott döntés ellen a kézbesítéstől számított 8 napon belül kereskedelemügyi miniszterhez felebbezésnek van helye.

Lukács Ödön
polgármesterhelyettes.

Szigoru rendszabályok a pályaudvarokon.

Csendőrséget és detektiveket
alkalmaznak.

A vasutakon az utóbbi időben annyira elszaporodtak a lopások, hogy e tekintetben a legijesztőbb állapotok uralkodnak. Feltörik a leggonesabban elzárt vagonokat s részben vagy egészben ellopják a küldeményeket, a feladott utipodgyászok vagy egészen eltűnnek vagy legalább is kifosztják azokat, sőt elemelik az utasok bőröndjeit, csomagjait.

A Máv. újabb és újabb intézkedései nem bírják megszüntetni ezeket az állapotokat, dacára, hogy már külön vasuti detektivek vannak alkalmazva. Ez az állapot milliókba kerül a vasutnak, pedig csak a feladott dolgok értékét téríti meg.

Mint értesülünk, most újabb szigoru rendszabályokat léptetnek életbe. A már kész terv szerint legközelebb csendőrséget alkalmaznak az egyes vasuti állomásokon s így a két nagyvárad vasutállomáson is; a legszigorubb ellenőrzés alá veszik a vasuti személyzetet is. Megszüntetik az állomásokon a járás-kelest, hogy a lopásoknak elejét vegyék.

Az összes kijáró helyeken, sorompóknál, kapuknál sorompó-őrök lesznek.

A csendőrök előtt az állomáson járókelők igazolni kötelesek magukat. A szolgálatban álló vasutasok csak egyenruhában, a szolgálatban nem levők csak számmal és és karóvvel közlekedhetnek a pályaudvarokon.

A csendőrök és detektivek nemcsak a pályaudvarokon, hanem a vonatokon is szolgálatot teljesítenek s ellenőrzik az utasokat.

A perronokon a felszállásra kijelölt időben jelenhetnek meg az utasok s ott nem tartózkodhatnak.

Azt hiszik, hogy a szigoru intézkedések az árulopások s dézsmálásokat ha nem is szüntetik teljesen meg, de nagy mértékben korlátozni fogják, ami nemcsak a vasutra, de a közönségre is hasznos lesz. A felek megszabadulnak a károsodástól s a visszeresettel járó sok utánjárás és kellemetlenségtől, viszont a Máv. nem fog oly horribilis kártérítési összegeket fizetni.

A belügyminiszter segített a tüdőbeteg szanatóriumon

Karácsonyi János c. püspök és Gerő Sándor dr gyors akciója.

Csak rövid ideje annak, hogy a nagyváradi tüdőbeteg szanatórium vezetését Karácsonyi János dr c. püspök átvette s máris Fetser Antal püspök méltó utódjának bizonyult, mert lelkes, fáradhatatlan működése és utánjárása révén, amelyben Gerő Sándor dr igazgató bőven kivette részét, rövid idő alatt a tüdőbeteg szanatórium területe 10 holdra ment fel s tavaszra, ha ez a lelkes odaadás kellő visszhangra lel a társadalom szívében, 100 beteggel többet tud ellátni az intézet, úgy, hogy 1919-ben már 200 beteg áldja Karácsonyi János dr c. püspök és dr Gerő Sándor igazgató nevét.

A legújabb eset az, hogy a szanatórium, hivatalosan Nagyváradi Tüdőbetegek Gyógy- és Üdülőhelyének telepe mellett volt egy 6 és fél holdas telek, amely néhai Lázár Márton tulajdonából ment át agrárkölcsonők, adók és illetékek fejében. Ezt meg akarták szerezni a nagyszerűen működő és céltudatosan igazgatott és vezetett intézetnek.

Karácsonyi János dr c. püspök és Gerő Sándor dr igazgató egy-kettőre felutaztak Bupapestre, ott eljártak a belügyminiszteriumban, s gyorsaság nem boszorkányság, pár nap alatt lejött a miniszter leirata, amelyben megengedi a telek megvételét, 25000 koronát kiutal a püspök kezeihez s a pénzügyminisztert megkeresi, hogy adja át a telket intézetnek.

A két vezetője az intézetnek, aki dolgozott, fáradt, most gyors segítőt talált a belügyminiszterben.

Zaklatják a gyorsvonat utasait.

Általános kellemetlen feltűnést kelt a Budapestről Nagyváradra jövő gyorsvonat utasai között, hogy kétszeres jegyvizsgálati kellemetlenségnek vannak kitéve. Megvizsgálják a jegyüket Budapesten és újra megvizsgálják Szolnoktól kezdve.

Érdeklődünk, hogy mi az oka ennek a zaklatásnak s a következő felvilágosítást kaptuk:

A váradi személyzet csak Szolnokig kíséri a Váradról reggel induló gyorsvonatot s Szolnokon átveszi az aradi menet. Váradról 8 óra 5 perckor 3 kocsis indul el, Püspökkládyban ehez csatlakozik 4 kocsis, mely Debreczenből érkezik debreczeni személyzettel, az egészet a váradi személyzet kíséri Szolnokig s ott átveszi az aradi személyzet, mely a német szerelvényvel jó Szolnokig, a német szerelvény folytatja útját Hatvan felé s az aradi személyzet a váradi gyorsal megy Bupapestre s onnan délután jó a váradi gyorsal újra Szolnokig, ahol ismét a váradi személyzetnek adja át, mely kénytelen új jegyvizsgálattal zaklatni az utasokat. Az egész kellemetlenségnek az oka a kedvezés, melyet az Aradon székelő üzletvezetőség az aradi személyzetnek akar juttatni.

Ugyanis most már a vasut 5 százalékos jutalékot biztosít a beszédett büntetéspénzek

ből. Aki a jegyeket megvizsgálja, az jó arra, hogy a jegyek feljogosítanak-e az utazásra s nem kell-e büntetésül ráfizetni.

Ezeknek a büntetéspénzeknek 5 százaléka jut most illetéktelenül az aradi kalauzoknak s azért teszik ki az utasokat a kétszeri jegyvizsgálattal. Eddig fontos szempont volt a Mávnál, hogy az utasokat ne zaklassák.

A váradi vonatkísérő személyzetnek ugyanis évtizedes kérelme az, hogy a Kolozsvárról Bupapestre menő személyvonatot Váradról Bupapestig ők kísérhessék.

Ezt a kérést eddig a Máv. azzal az indokkal tagadta meg, hogy az utasokat nem lehet zaklatni. Most ezen elv alól kivételt tett az aradi üzletvezetőség az aradi személyzet javára.

Foch tábornok buzgó katolikus.

Beraból írják: Mac Mahon óta, aki tudvalevően az utolsó francia császár, III. Napoleon marsallja volt, Foch az a ritka szerencsés ember, aki a Franciaország marsallja ragyogó címét eléri.

Kétségtelen katonai kvalitásai már korábban is méltóvá tették volna erre a nagy rangra, mert a háboru kezdete óta Foch tábornagy volt az egyetlen francia vezér, aki biztosságot és határozottságot képviselt az entente nyugati vezérkarában. Foch, úgy mondják, veretlen volt. Mindenki elismerte tudását és képességeit. Mégis Nivellének és Pétainnak kellett előbb megpróbálkozni a fővezérrel, mielőtt rábízták volna Joffre örökét.

Ennek nagy oka volt az, hogy Foch, mint francia tábornokok legtöbbször kifejezetten katolikus és királypárti ember. A közvélemény pedig nem szereti a nagyon tehetős monarchistákat.

Briand, valamint Clémenceau, meg a többi, mind megegyezik a kifejezetten katolikus érzelű politikusok, hogyis mondjuk csak — utálatában. Nagyon rossz ajánlólevél ma Franciaország kormányához, ha valaki royalista és hozzá buzgó katolikus. Fochnak azonban meg kellett ezt bocsátani, mert tagadhatatlanul csunya szöszből huzta ki a köztársaságot.

Hogy még megokoltabbá tegyék kitüntetését, elhíresztelték róla, hogy már nem is vallásos, hanem fölcsapott szabadongondolkodónak. Erre jött most csattanós cáfolat ama második marsallbot képében, amit Foch Columbus lovagjaitól, az amerikai katolikusok hatalmas és népes lovagrendjétől kapott.

A Columbus lovagjai deklarációjukban, mely az ezüstből faragott és az Yser, Nancy, Saint Goud, Somme és Marne című tömegmészárszékek neveit viselő marsallbotra akkora keresztet és olyan szép Bourbon-liliomot vésetett, hogy ettől szíja mnst a fogát az egész francia republikánus sajtó.

* Tanulságos római olajlenyomatu levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

Hustalan és zsirtalan napok.

Az eddigi péntekre megállapított zsirfosztási tilalom a csütörtöki napra helyeztetik át, továbbá a hét két napján, még pedig kedden és pénteken tilos hust akár nyers akár feldolgozott állapotban (főtt, sült, füstölt szózott) forgalomba hozni:

Ugyanezek a napokon tilos az ételek kiszolgáltatásával foglalkozó üzemekben kávéházakban (fogadó, vendéglő, egyleti vagy más étkezőhelyek, kávéházak stb.) hus felhasználásával készülő ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni.

A jelen rendelet szempontjából a hus forgalma alá esnek a szarvasmarhának, bivalynak, borjunak, lónak, juhok, kecskének mindennemű baromfinak házinyulnak és a vadaknak emberi táplálkozásra felhasználható minden része és az ezen husneműkből előállított készítmények, a gyors romlásnak kitéve s a következőkben felsorolt belső zsigerok és melléktermékek kivételével: az agy és gerincvelő, nyelv, a tüdő, a szív, a máj, a hasnyálmirigy (fehértáj) a keszmirigy, borjumirigy (Bries), a pacal, a borjufeder, a lép, a vese, a tőgy, az orr, a csont, a marhaköröm, a borjufej, a borjuláb és a sertésfej, sertésköröm, sertésböke (kocsonyahus).

Ételek kiszolgáltatásával foglalkozó üzletek és üzemek a hét többi napján egy étkezésre egy személynek legfeljebb egy husételt szolgáltathatnak ki.

A tilalom alól az Országos Közélemezési Hivatalt vezető miniszter egészségügyi tekintetből kivételeket engedélyezhet.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

Nem lehet áttörni a német frontot.

Berlin, augusztus 22. A nyugati fronton augusztus huszadika hatalmas harcok napja volt. A rövid időközök, amelyekben Foch tábornok egyik nagy támadását a másik után intézi, mindjobban mutatja azt a szándékát, hogy semmi áldozatot nem tekintve, mindjobban kierőszakolja a fegyverdöntést.

Miután napok óta az ellenségnek az Avretől kétoldalt szüntelenül ismétlődő támadásai súlyos veszteségekkel a német védelmi frontról visszapattantak volt, a francia vezér az Oise és az Aisne között kezdte meg a németek részéről előre látott támadást.

Reggel hét órakor kezdődött minden harci eszköz latbavetésével a támadás, mely messzemenő stratégiai célt, a német frontnak hajlásán való áttörését akarta elérni erőlyes szárnylökéssel. De a gondos előkészítés ellenére sem érte el az ellenség célját. Már a déli órákban a német ruganyos v. é.

lem a tüzérségi állások előtt megállította az erőteljes ellenséges rohamot.

A nagy veszteségek ellenére az ellenséges vezér az éjszaka beálltáig szüntelenül megismételtette a rohamokat, anélkül, hogy további tért nyerhetek volna. Az ellenséges veszteségei arányban állanak a harcban vetett tömegek nagyságával és a hiábavaló támadások folytonos megújításával. A harc főtérhe itt csak a francia gyalogságra hárult.

HIREK

* A főispán hazaérkezett. *Malatinsaky* Lajos főispán, közlélmzési kormánybiztos Debrecenből, ahol a közlélmzés ügymenetét tekintette meg, Nagyváradra hazaérkezett.

* Dr Fráter Imre — egészségügyi főtanácsos. Budapestről jelentik, hogy a hivatalos lap holnapi száma királyi kéziratot fog közölni, amelyben Öfelsége dr Fráter Imrének, a biharmegyei közkórház igazgató főorvosának, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismeréséül az egészségügyi főtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* Keresztelés a báró Podmaniczky-családban. Tegnap déli 12 órakor keresztelte meg Fetser Antal győri megyés püspök Imrik S. Zoltán c. kanonok, plébános asszisztálása mellett báró Podmaniczky Károly és Miskolczy Ágnes szülőknek másodszülött fiát a váradoszi plébánia templomban. Az újszülött a keresztségben Frigyes, Károly, Mária nevet nyert. — A keresztelés után szűk rokoni körben dezsóné volt báró Podmaniczky Károlynál, melyen részt vett Fetser Antal püspök és Imrik S. Zoltán plébános is. Fetser Antal megyés püspök az éjjeli gyorsvonattal visszautazott székelyre.

* Klotilde Schallferner nevelőnőt Heimburgból felkérjük, hogy podgyásza átvétele végett jelentkezék az Immaculata intézetben (Teleky-utca.)

* A hadifoglyok jelvénye. A cs. és kir. állomásparancsnokság rendelete folytán a hadifoglyok nemzejségüknek megfelelő sapkával kötelesek járni. Tehát azon hadifoglyok kik az utcán kalapba megjelennek szigorúan meg lesznek büntetve, a melyik hadifogly sapkával nem rendelkezik, az balkarján olajbarna posztó szallagot köteles felvarni. Jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzése és tisztelgési gyakorlatok tartása végett folyó hó 25 én, azaz vasárnap d. e. 8 órára a város területére kiadott valamennyi hadifoglyot a munkaadó annál is inkább kötelesek a tüszölt laktanyába előállítani, mert azok elmaradása esetén a foglyok be fognak vonatni. A katonai parancsnokság alatt álló és a vasutnál levő hadifoglyok nem kötelesek megjelenni. Nagyvárad, 1918 aug. 22. Rendőrség.

* Meghívás a bécsi katona iskolába. Schenker Zoltán kapitányt, Schenker Mihály nagyváradai birtokos fiát, aki most érkezett haza az orosz fogságból, meghívták a bécsi katonai iskolába vivőmesternek és tornatanárnak. Mint halljuk, Schenker Zoltán a meghívást elfogadta. — Schenker Zoltánt a sportvilágban igen előnyösen ismerik, különösen mióta a svéd Olimpiadon a második díjat nyerte a vivásból a legnevesebb világbajnokokkal szemben.

Az antant Oroszország elleni akciójának beszüntetéséről tanácskozott.

Budapest, augusztus 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Radek, a népbiztosok külügyi államtitkára Vologdában időzött, ahol az antant képviselőivel tanácskozott, hogy alapot találjanak az antantnak Oroszország ellen megindított akciójának beszüntetésére.

Internálják az idegeneket Angliában.

Budapest, augusztus 22. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A Zürcher Post jeleenti: Lloyd George miniszterelnöknek e hónap 24-én fogják átnyújtani azt a kérvényt, amelyben több mint egy millió aláírással követelik, minden ellenséges állambeli alattvaló szigorú internálását.

* 600 mázsa petróleum Nagyváradnak. A közlélmzési miniszter tudvalevőleg a nyári hónapokban világítási célra nem utalt ki petróleumot, most azonban a meg rövidült nappalok miatt nagyon szükséges a petróleum. Lukács Ödön főjegyző előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez s kérte, hogy ipari és világítási célra Nagyvárad városának ez évi december 31 ig terjedő időre 600 métermázsa petróleumot utaljon ki.

* A hegyközség közgyűlése. A hegyközség f. évi augusztus 25 én, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza bizottsági termében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a hegyközség tagjai ezennel meghívatnak. — Tárty: Szőlőoltványtelep létesítése. Ezt megelőzőleg fél 11 órakor választmányi ülés. — Nagyvárad, 1918 augusztus 21. Az elnökség.

* Beteg tiszték jelentkezzenek. Mindazon tiszték (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelölték, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt vagy mint lábadozók magánápolásban vagy magánkórházban a város vagy a megye területén szabadságon vannak vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek augusztus hó 30-án délelőtt 10 órakor (Ör-utca 5. sz. a.) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülmény katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Friedbergi Salomon Ernő altábornagy állomásparancsnok.

* Papírruha. Deutsch Ignác nagyhereskedőnél jelentkezett egy igényjogosult, akinek olesó tisztviselőruhára volt utalvánnya. A vevő átvette a ruhát, de megjegyezte:

— Ez papírruha.

Mire a kereskedő tréfásan válaszolta:

— Maga is papírpénzt adott a ruháért, ne panaszkodjék.

* Tuzifaosztás az iparosoknak. Értesitem a testületünk kötelekésbe tartozó iparosokat, hogy nagyobb mennyiségű bükkhasáb fát szerezniük, melynek szétosztását a fa árának előzetes lefizetése mellett az ipartestület hivatalában, míg a készlet tart, foganatosítjuk. Felhívom tehát testületünk tagjait, hogy amennyiben tüzfára volna szükség, azért a testület hivatalában jelentkezzen. Egy egy iparos 4 méter fát kapnat. — Az ipartestület elnöksége.

* A postánál napidijasokat keresnek. A nagyváradai postaigazgatósági számvevősnél 2 napidijas munkaerőre van szükség. Azok a férfiak vagy nők, akik legalább 4 középiskolai végzettséggel bírnak és az állást elnyerni óhajtják, a részletes felvilágosítás végett jelentkezzenek hétköznapokon

reggel 8 órától délután 2 óráig a pt. igazgatósági számvevőség vezetőjének az uri utcai postapalotában levő hivatalos helyiségében. Nagyvárad, 1918 augusztus 19. Siket m. kir. posta és táv. főigazgató.

* Özv. Rádl Ödönné meghalt. Özv. Rádl Ödönné szül. Telekesi Györfly Malvin tegnap hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt urnó két évvel élte túl nagynevű férjét, akit most a halálba követett. Családja körébe visszavonulva, teljesen szeretteinek élt a nagyasszony, szeretett férje halála óta elvonultsága még nagyobb volt. Sokat szenvedett betegségében, amiben egyetlen vigasztalója és hűséges ápolója volt unokahuga: özv. Márkus Lászlóné, akinek anyai nagynénje volt. Temetése holnap d. e. háromnegyed 9 órakor lesz a Tisza Kálmán tér 1. sz. gyászházából. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Márkus Lászlóné sz. Györfly Etelka, Györfly Gyula, a 27. tüzérezrednek a 12. repülő századhoz beosztott, olasz hadifogságban levő főhadnagyja és a rokonok fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy szeretett anyai nagynénjük, illetve rokonuk, özv. Rádl Ödönné szül. telekesi Györfly Malvin 1918. évi aug. hó 22 én, özvegyiségének második esztendejében, Nagyváradon hosszas szenvedés után, a szentségek többszöri ajtatos felvétele után meghalt. A megboldogult hűlt tetemei folyó hó 24-én d. e. háromnegyed 9 órakor fognat a Tisza Kálmán tér 1. sz. gyászházban a róm. kath. egyház szer tartása szerint beszenteltetni és az olasz plébánia templomban megtartandó gyászszentmise után az olasz temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1918 augusztus 22. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Eladták a Pannoniát. Guttman József építész halála után leányai: Guttman Vilma férj. Traiber Jánosné és Guttman Margit, férj. dr Schramek Józsefné örökölték a Pannonia szállodát. A tulajdonosok Mátyásföldön laknak, ahonnan a hatalmas épület kezelése mindtöbb nehézségbe ütközött s azért a tulajdonosok már régen áruba bocsátották a Pannoniát. Most sikerült az eladás, a szerződést tegnap kötötték meg. Boros Jenő és dr Kotzö Jenő vették meg 1.500.000 koronáért.

* Fejelések készítéséhez utalvány kell. Értesitem a város területén lakó cipőfelsőrészkesztőket, hogy a 31863—1918. sz. rendelet 2. §-a értelmében készleteiket, (ugy nyersanyagot, mint kész cipőfelsőrészeket) a Közlélmzési ügyosztály cipőosztályánál, Teleky utca 3., Forgalmi-terem, bejelenteni tartoznak. Egyben tudatom, hogy ugy felsőrészeket, mint fejeléseket iparosok és magánosok részére egyaránt, csakis a cipőosztály által kiállított utalványok ellenében készíthetnek. Lukács Ödön polgármester helyettes.

* Alapítványok zárszámadása közszemlén. Nagyvárad város házipénztárának a házipénztárban kezelt alapok, alapítványok és letéteknek 1916. évi zárszámadását a házipénztárra vonatkozó mérleget és vagyonelemléket, valamint a házipénztárban kezelt idegen alapok 1918. évi költségelirányzatát a városi tanács a pénzügyi bizottság határozata alapján 1918. évi aug. hó 22. től szeptember hó 5. éig bezárólag terjedő 15 napos időtartamra a városháza számvevői hivatalában közszemlére kitenni rendeli. Miről a város közönségét a tanács azon figyelmeztetéssel értesíti, miszerint a zárszámadást és a költségelirányzatot, az azokra vonatkozó okmányokat a fenti határidőben bármely adófizető nagyvárad polgárnak joga van megtekinteni s az az ellen nem taláni észrevételeit a f. évi szeptember havi rendes közgyűlés határidőjéig megelőzőleg 5 nappal a tanácshoz, mint állandó választmányhoz benyújtani. Rimler Károly s. k. polgármester.

* Felhívás. A Nagyvárad Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete azon tagjai, kik liszt és cukor ellátmányukat egész évre nálunk akarják biztosítani, családtagjaik számát sziveskedjenek itt f. hó 30-ig okvetlenül bejelenteni. Igazgatóság.

* Értesítés. Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

MOZI.

Arabella. E köré a név köré fonódik az a hatalmas társadalmi dráma, amely ma az Apolló műsorát uralja. Változatos és színes darab ez, egy leány életének hü tükre, küzdelmeinek, erkölcsi vívódásainak drámai költeménye. A főszerepet Pola Negri játssza.

Az alibi. A kártyaszennvedély hatalmas drámája vonul el előttünk ma este 4 felvonáson keresztül az Uránia vásznán. Egy fiatal ember a kártya rabja és ebből szakad reá életének legválságosabb időszaka, melyből csak a sors csodás véletlene menti ki. Mindvégig érdekfeszítő, de tanulságos és nívós színmű ez, amely bizonyára nagy sikert fog aratni.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezetről kaphatók.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: özsze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Fürdő-utca 22. számú bérház eladó!

Értekezhetni:

Ritoók Zsigmond-u. 13.
Justh Károly tulajdonosnál.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévviz-fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Az alibisz.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Arabela.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Porcellán mosár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskanos színes	10—
Kenyérsósár színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédlikészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágott készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falútkör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávéscsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszmuáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Paradicsomot

házhöz szállítunk 50 kg. vagy nagyobb mennyiségben, kg.-onként 90 fillérért. Megrendeléseket posta útján Moskovits Adolf és Fia, vármegyei utcai üzletében.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakost. Moskovits Mór.

Selyem a divat!

Gyönyörű kosztüm és ruhahelyek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendében részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét

új ruhákért, mert a kintinően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárúháza mellett.

16 bizonyítványokkal

rendelkező megbízható egyén hivatali szolgálataiban állandó alkalmazást nyer az Egyetem Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Pemete

és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárúháza mellett.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Eleckrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hév víz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálata. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpaótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészítő felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Seöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindentéle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Betűszedő tanulóknak fiú és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a Szent László-nyomda részv. - társaságnál.